

Warszawa, dnia 23 października 2017 r.

Poz. 1965

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROZWOJU I FINANSÓW¹⁾**

z dnia 12 października 2017 r.

zmieniające rozporządzenie w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków

Na podstawie art. 81 ust. 2 pkt 8 lit. c ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2016 r. poz. 1047 i 2255 oraz z 2017 r. poz. 61, 245, 791 i 1089) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz. U. z 2015 r. poz. 2066) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w § 1:
 - a) pkt 2 otrzymuje brzmienie:
 - „2) ekspozycje kredytowe – bilansowe należności z tytułu kredytów i pożyczek, skupionych wierzytelności, czeków i weksli, zrealizowanych gwarancji, innych wierzytelności o podobnym charakterze oraz udzielone zobowiązania pozabilansowe o charakterze finansowym i gwarancyjnym;”;
 - b) po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:
 - „2a) odpisy aktualizujące należności związane z ekspozycjami kredytowymi – odpisy aktualizujące odnoszące się do odsetek, także skapitalizowanych, od ekspozycji kredytowych;”;
 - c) po pkt 6 dodaje się pkt 6a w brzmieniu:
 - „6a) rezerwy celowe – rezerwy na ryzyko związane z działalnością banków odnoszące się do ekspozycji kredytowych, z wyłączeniem należności z tytułu odsetek, także skapitalizowanych;”;
- 2) w § 2:
 - a) w ust. 1 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:
 - „Banki tworzą rezerwy celowe oraz odpisy aktualizujące należności związane z ekspozycjami kredytowymi w odniesieniu do ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do;”;
 - b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:
 - „4. Obowiązek tworzenia rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności związanych z ekspozycjami kredytowymi nie dotyczy ekspozycji kredytowych stanowiących udzielone zobowiązania pozabilansowe w przypadku, gdy postanowienia umowy:
 - 1) gwarantują bankowi swobodę w podjęciu decyzji o uruchomieniu środków w ramach zobowiązania lub

¹⁾ Minister Rozwoju i Finansów kieruje działem administracji rządowej – finanse publiczne, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 września 2016 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rozwoju i Finansów (Dz. U. poz. 1595).

- 2) uzależniają uruchomienie środków w ramach zobowiązania od terminowej obsługi już wykorzystanej części i niebudzącej obaw sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika w przypadku, gdy wymagane jest stosowanie tego kryterium, lub
 - 3) uzależniają uruchomienie środków w ramach zobowiązania od złożenia zabezpieczeń wymienionych w załączniku nr 2 do rozporządzenia, umożliwiających pomniejszenie podstawy tworzenia rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności związanych z ekspozycjami kredytowymi o kwotę odpowiadającą uruchamianym środkom lub klasyfikowanie ekspozycji kredytowej do kategorii „normalne”.”;
- 3) w § 3 ust. 1–4 otrzymują brzmienie:
- „1. Rezerwy celowe na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi wynikającymi z pożyczek i kredytów detalicznych, zaklasyfikowanymi do kategorii „normalne”, oraz odpisy aktualizujące należności związane z tymi ekspozycjami kredytowymi tworzy się w wysokości co najmniej wymaganego poziomu rezerw oraz odpisów, stanowiącego 1,5% podstawy tworzenia rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności związanych z ekspozycjami kredytowymi.
 2. Rezerwy celowe na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi, zaklasyfikowanymi do kategorii „pod obserwacją”, „poniżej standardu”, „wątpliwe” i „stracone” oraz odpisy aktualizujące należności związane z tymi ekspozycjami kredytowymi tworzy się na podstawie indywidualnej oceny ryzyka obciążającego daną ekspozycję, jednak w wysokości co najmniej wymaganego poziomu rezerw oraz odpisów, stanowiącego w relacji do podstawy tworzenia rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności związanych z ekspozycjami kredytowymi:
 - 1) 1,5% – w przypadku kategorii „pod obserwacją”;
 - 2) 20% – w przypadku kategorii „poniżej standardu”;
 - 3) 50% – w przypadku kategorii „wątpliwe”;
 - 4) 100% – w przypadku kategorii „stracone”.
 3. Komisja Nadzoru Finansowego, na wniosek banku, może zezwolić na utworzenie rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności związanych z ekspozycjami kredytowymi w innej wysokości niż określona w ust. 1 i 2, w szczególności na podstawie modeli ryzyka kredytowego, informując ministra właściwego do spraw instytucji finansowych o udzielonym zezwoleniu.
 4. Rezerwy celowe oraz odpisy aktualizujące należności związane z ekspozycjami kredytowymi tworzy się, aktualizuje co do wysokości oraz rozwiązuje najpóźniej w ostatnim dniu miesiąca kończącego kwartał, w którym dokonano przeglądu i klasyfikacji ekspozycji kredytowych.”;
- 4) w § 4 ust. 1–3 otrzymują brzmienie:
- „1. Podstawę tworzenia rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności związanych z ekspozycjami kredytowymi stanowi wartość bilansowa ekspozycji kredytowej bez uwzględnienia utworzonych rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności związanych z ekspozycjami kredytowymi, ale z uwzględnieniem przewidzianej w związku z restrukturyzacją zadłużenia kwoty umorzenia części ekspozycji kredytowej.
 2. Podstawę tworzenia rezerw celowych na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi, zaklasyfikowanymi do kategorii „pod obserwacją” lub grupy „zagrożone”, oraz odpisów aktualizujących należności związanych z tymi ekspozycjami kredytowymi można pomniejszyć, z zastrzeżeniem § 5, o wartość zabezpieczeń wymienionych w:
 - 1) ust. 3 pkt 3, 16–20 oraz w zakresie pojazdów samochodowych – pkt 23 i 24 załącznika nr 2 do rozporządzenia – w przypadku ekspozycji kredytowych wynikających z pożyczek i kredytów detalicznych;
 - 2) ust. 3 załącznika nr 2 do rozporządzenia – w przypadku pozostałych ekspozycji kredytowych.
 3. Przeglądów i aktualizacji wartości zabezpieczeń, o które pomniejszono podstawę tworzenia rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności związanych z ekspozycjami kredytowymi, dokonuje się, z zastrzeżeniem ust. 4, w trybie obowiązującym dla przeglądów i klasyfikacji ekspozycji kredytowych.”;
- 5) w § 5:
- a) w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:
 - „1) wartość zabezpieczenia jest możliwa do uzyskania, w wysokości uwzględnianej do pomniejszenia podstawy tworzenia rezerw oraz odpisów aktualizujących należności związanych z ekspozycjami kredytowymi, podczas ewentualnego postępowania egzekucyjnego, biorąc pod uwagę ograniczenia prawne, ekonomiczne i faktyczne, mogące wpływać na rzeczywistą możliwość zaspokojenia się banku z przedmiotu zabezpieczenia;”
 - b) w ust. 2 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Kwota, o którą można pomniejszyć podstawę tworzenia rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności związanych z ekspozycjami kredytowymi, w przypadku zabezpieczeń w postaci:”

c) w ust. 4 pkt 1 i 2 otrzymują brzmienie:

- „1) w przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych zabezpieczeniami wymienionymi w ust. 3 pkt 16 załącznika nr 2 do rozporządzenia, kwota, o którą można pomniejszyć podstawę tworzenia rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności związanych z ekspozycjami kredytowymi, nie może być większa niż limit pomniejszenia dla poszczególnych okresów opóźnienia w spłacie, określony w tabeli nr 1 załącznika nr 3 do rozporządzenia;
- 2) w przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych zabezpieczeniami, wymienionymi w ust. 3 załącznika nr 2 do rozporządzenia, z wyłączeniem określonych w pkt 1, kwota, o którą można pomniejszyć podstawę tworzenia rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności związanych z ekspozycjami kredytowymi, nie może być większa niż limit pomniejszenia dla poszczególnych okresów opóźnienia w spłacie, określony w tabeli nr 2 załącznika nr 3 do rozporządzenia.”;

6) § 6 otrzymuje brzmienie:

„§ 6. W przypadku gdy bank posiada wobec dłużnika ekspozycje kredytowe stanowiące zarówno należności bilansowe, jak i udzielone zobowiązania pozabilansowe, jeżeli warunki umowy nie stanowią inaczej, posiadane zabezpieczenia uwzględnia się w pierwszej kolejności w ustalaniu podstawy tworzenia rezerwy celowej na należności bilansowe oraz odpisów aktualizujących należności związanych z ekspozycjami kredytowymi.”;

7) § 7–9 otrzymują brzmienie:

„§ 7. Wymagany poziom rezerw celowych na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi oraz odpisów aktualizujących należności związanych z tymi ekspozycjami kredytowymi:

- 1) wynikającymi z pożyczek i kredytów detalicznych, zaklasyfikowanymi do kategorii „normalne” – pomniejsza się o kwotę równą 25% rezerwy na ryzyko ogólne;
- 2) zaklasyfikowanymi do kategorii „pod obserwacją” – pomniejsza się o kwotę równą 25% rezerwy na ryzyko ogólne.

§ 8. Rezerwy celowe oraz odpisy aktualizujące należności związane z ekspozycjami kredytowymi tworzy się w ciężar kosztów.

§ 9. 1. Rezerwy celowe oraz odpisy aktualizujące należności związane z ekspozycjami kredytowymi rozwiązuje się po wygaśnięciu przyczyn ich utworzenia.

2. Rezerwę celową oraz odpisy aktualizujące należności związane z ekspozycjami kredytowymi zmniejsza się odpowiednio do:

- 1) zmniejszenia się kwoty ekspozycji kredytowej;
- 2) zmiany kategorii ekspozycji kredytowej na kategorię o niższym stopniu ryzyka w wyniku dokonanej klasyfikacji;
- 3) wzrostu wartości zabezpieczenia pomniejszającego podstawę tworzenia rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności związanych z ekspozycjami kredytowymi;
- 4) wzrostu wartości rezerwy na ryzyko ogólne.

3. Ekspozycje kredytowe stanowiące należności umorzone, przedawnione lub nieściągalne odpisyje się w ciężar utworzonych na nie rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności związanych z ekspozycjami kredytowymi.”;

8) w § 10:

a) w ust. 1 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) przykład zastosowania modelu ryzyka kredytowego do klasyfikacji ekspozycji kredytowych oraz wyznaczania wymaganego poziomu rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności związanych z ekspozycjami kredytowymi za okres poprzedniego kwartału wraz z wynikami weryfikacji historycznej.”;

b) w ust. 3 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) zostać cofnięte, jeśli bank nie zapewnia właściwego zarządzania ryzykiem kredytowym, a w szczególności, jeśli na podstawie przeprowadzonej weryfikacji stwierdzono, że w okresie ostatnich 12 miesięcy rzeczywiste straty są wyższe od rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności związanych z ekspozycjami kredytowymi obliczonych na podstawie modelu ryzyka kredytowego.”;

9) § 11 otrzymuje brzmienie:

„§ 11. W przypadku utworzenia rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności związanych z ekspozycjami kredytowymi w wysokości niższej niż wymagany poziom rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących

należności związanych z ekspozycjami kredytowymi, z zastrzeżeniem § 2 ust. 5 oraz § 3 ust. 3, zarząd banku niezwłocznie zawiadamia Komisję Nadzoru Finansowego o przyczynach takiego stanu i niezwłocznie uzupełnia brakujące rezerwy celowe oraz odpisy aktualizujące należności związane z ekspozycjami kredytowymi, przy czym uzupełnienie nie może nastąpić później niż do końca danego roku obrotowego.”;

10) w załączniku nr 2 do rozporządzenia:

a) w ust. 1:

– po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

„1a) gwarancja lub poręczenie podmiotu, którego zobowiązania lub działalność objęta jest gwarancją, poręczeniem lub innym mechanizmem wsparcia, udzielonym przez Skarb Państwa na podstawie odrębnych przepisów, spełniającym wymogi ochrony kredytowej w rozumieniu art. 213–215 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (Dz. Urz. UE L 176 z 27.06.2013, str. 1, z późn. zm.²⁾), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 575/2013”;

– pkt 3a otrzymuje brzmienie:

„3a) umowa ubezpieczenia eksportowego lub gwarancja ubezpieczeniowa Korporacji Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych S.A., objęta w sposób bezpośredni lub pośredni systemem gwarantowania wypłat przez Skarb Państwa, zawarta lub udzielona na podstawie przepisów o gwarantowanych przez Skarb Państwa ubezpieczeniach eksportowych, dla określonej umowy dotyczącej ekspozycji kredytowych – do wysokości iloczynu procentu, w jakim ryzyko wystąpienia zdarzenia objęte jest ochroną ubezpieczeniową lub gwarancyjną, i sumy odpowiednio ubezpieczenia lub gwarancji, jeżeli konieczność tworzenia rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności związanych z ekspozycjami kredytowymi jest następstwem zdarzeń objętych tym ubezpieczeniem lub gwarancją;”

– pkt 5 i 6 otrzymują brzmienie:

„5) zastaw rejestrowy na prawach z papierów wartościowych emitowanych przez:

- a) Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski,
- b) banki centralne lub rządy państw będących członkiem OECD,
- c) podmiot, którego zobowiązania lub działalność objęte są gwarancją, poręczeniem lub innym mechanizmem wsparcia, udzielonym przez Skarb Państwa na podstawie odrębnych przepisów, spełniającym wymogi ochrony kredytowej w rozumieniu art. 213–215 rozporządzenia nr 575/2013

– według ich wartości godziwej;

6) przeniesienie na bank, do czasu spłaty zadłużenia wraz z należnymi odsetkami i prowizją, prawa własności papierów wartościowych emitowanych przez:

- a) Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski,
- b) banki centralne lub rządy państw będących członkiem OECD,
- c) podmiot, którego zobowiązania lub działalność objęte są gwarancją, poręczeniem lub innym mechanizmem wsparcia, udzielonym przez Skarb Państwa na podstawie odrębnych przepisów, spełniającym wymogi ochrony kredytowej w rozumieniu art. 213–215 rozporządzenia nr 575/2013

– według ich wartości godziwej;”

b) w ust. 3:

– wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Zabezpieczenia umożliwiające pomniejszenie podstawy tworzenia rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności związanych z ekspozycjami kredytowymi;”

²⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 208 z 02.08.2013, str. 68, Dz. Urz. UE L 321 z 30.11.2013, str. 6, Dz. Urz. UE L 165 z 04.06.2014, str. 31, Dz. Urz. UE L 11 z 17.01.2015, str. 37, Dz. Urz. UE L 143 z 09.06.2015, str. 7, Dz. Urz. UE L 328 z 12.12.2015, str. 108, Dz. Urz. UE L 151 z 08.06.2016, str. 4, Dz. Urz. UE L 171 z 29.06.2016, str. 153, Dz. Urz. UE L 336 z 10.12.2016, str. 36, Dz. Urz. UE L 20 z 25.01.2017, str. 4 oraz Dz. Urz. UE L 144 z 07.06.2017, str. 14.

- po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:
 - „1a) gwarancja lub poręczenie podmiotu, którego zobowiązania lub działalność objęta jest gwarancją, poręczeniem lub innym mechanizmem wsparcia, udzielonym przez Skarb Państwa na podstawie odrębnych przepisów, spełniającym wymogi ochrony kredytowej w rozumieniu art. 213–215 rozporządzenia nr 575/2013;”
- pkt 6 i 7 otrzymują brzmienie:
 - „6) umowa ubezpieczenia eksportowego lub gwarancja ubezpieczeniowa Korporacji Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych S.A., objęta w sposób bezpośredni lub pośredni systemem gwarantowania wypłat przez Skarb Państwa, zawarta lub udzielona na podstawie przepisów o gwarantowanych przez Skarb Państwa ubezpieczeniach eksportowych, dla określonej umowy dotyczącej ekspozycji kredytowych – do wysokości iloczynu procentu, w jakim ryzyko wystąpienia zdarzenia objęte jest ochroną ubezpieczeniową lub gwarancyjną, i sumy odpowiednio ubezpieczenia lub gwarancji, jeżeli konieczność tworzenia rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności związanych z ekspozycjami kredytowymi jest następstwem zdarzeń objętych tym ubezpieczeniem lub gwarancją;
 - 7) cesja praw do świadczeń wynikających z umów ubezpieczenia eksportowego lub cesja praw wynikających z gwarancji ubezpieczeniowych, objęta w sposób bezpośredni lub pośredni systemem gwarantowania wypłat przez Skarb Państwa, zawartych lub udzielonych na podstawie przepisów o gwarantowanych przez Skarb Państwa ubezpieczeniach eksportowych – do wysokości iloczynu procentu, w jakim ryzyko wystąpienia zdarzenia jest objęte ochroną ubezpieczeniową lub gwarancyjną, i sumy odpowiednio ubezpieczenia lub gwarancji, jeżeli konieczność tworzenia rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności związanych z ekspozycjami kredytowymi jest następstwem zdarzeń objętych tym ubezpieczeniem lub gwarancją;”
- pkt 17 otrzymuje brzmienie:
 - „17) przeniesienie na bank, do czasu spłaty zadłużenia wraz z należnymi odsetkami i prowizją, prawa własności:
 - a) papierów wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski,
 - b) papierów wartościowych emitowanych przez banki centralne lub rządy państw będących członkiem OECD,
 - c) bankowych papierów wartościowych emitowanych przez inne banki,
 - d) papierów wartościowych emitowanych przez podmiot, którego zobowiązania lub działalność objęte są gwarancją, poręczeniem lub innym mechanizmem wsparcia, udzielonym przez Skarb Państwa na podstawie odrębnych przepisów, spełniającym wymogi ochrony kredytowej w rozumieniu art. 213–215 rozporządzenia nr 575/2013
- według ich wartości godziwej;”

§ 2. Przepisy rozporządzenia mają zastosowanie po raz pierwszy do sprawozdań finansowych sporządzanych za rok obrotowy rozpoczynający się od dnia 1 stycznia 2017 r., z wyjątkiem § 1 pkt 10 lit. a tiret pierwsze i trzecie oraz § 1 pkt 10 lit. b tiret drugie i czwarte, które mają zastosowanie po raz pierwszy do rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności związanych z ekspozycjami kredytowymi tworzonych od dnia 1 stycznia 2018 r.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Rozwoju i Finansów: wz. *W. Janczyk*